

Krzysztof Pleszka¹, Michał Araszkievicz²

Uniwersytet Jagielloński

Doktor Maciej Kłodawski (1985–2020)

dr Maciej Kłodawski (fot. ze zbiorów osobistych)

25 listopada 2020 r. w wieku 35 lat zmarł doktor Maciej Kłodawski, jeden z najwybitniejszych teoretyków prawa młodego pokolenia.

Maciej Kłodawski urodził się 4 lutego 1985 r. w Pyrzycach. Po ukończeniu w 2004 r. I Liceum Ogólnokształcącego w Pyrzycach, w klasie o profilu matematyczno-fizycznym, podjął w tym samym roku stacjonarne studia magisterskie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Studia ukończył w 2009 r. z oceną bardzo dobrą i został zaliczony do grupy 5 procent najlepszych absolwentów Uniwersytetu Szczecińskiego. Pracę magisterską z teorii prawa, na temat *Porównanie klauzuli generalnej zasad współżycia społecznego z klauzulą generalną dobrych obyczajów w obliczu nowego Kodeksu Cywilnego* napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Macieja Zielińskiego.

W tym samym roku Maciej Kłodawski rozpoczął stacjonarne studia doktoranckie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Katedrze Teorii Prawa, które ukończył w 2014 r. W trakcie studiów doktoranckich zrealizował także

¹ Numer ORCID 0000-0001-7527-8128. Adres e-mail: krzysztof.pleszka@uj.edu.pl

² Numer ORCID 0000-0003-2524-3976. Adres e-mail: michal.araszkievicz@uj.edu.pl

program studiów podyplomowych zorganizowanych przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, poświęconych technologicznym aspektom przetwarzania języka naturalnego, uzyskując bardzo dobrą ocenę na dyplomie ukończenia studiów.

Zwieńczeniem badań Macieja Kłodawskiego nad językiem, jego odmianami i rejestrami podjętych w trakcie studiów doktoranckich, stała się obroniona przezeń w czerwcu 2014 r. rozprawa doktorska pod tytułem *Redundancja tekstu prawnego*, której promotorem był prof. dr hab. Ryszard Sarkowicz z Katedry Teorii Prawa UJ, zaś Recenzentami: prof. dr hab. Tomasz Gizbert-Studnicki z tegoż Uniwersytetu oraz prof. dr hab. Andrzej Malinowski z Uniwersytetu Warszawskiego. Praca ta, która była pierwszym monograficznym opracowaniem zjawiska redundancji w tekście prawnym, została opublikowana w 2017 r. w nieco zmienionej wersji i pod zmienionym tytułem *Redundancja w tekście prawnym*³.

Maciej Kłodawski należał do młodych teoretyków prawa, którzy podjęli wyzwanie połączenia pracy naukowej z praktyką prawniczą. Jego doświadczenia zawodowe były rozległe i różnorodne. W latach 2016–2018 świadczył pomoc prawną w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, a 31 stycznia 2018 r. złożył ślubowanie po uzyskaniu wpisu na listę radców prawnych, co nastąpiło uchwałą nr 519/X/2017 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie z dnia 5 grudnia 2017 r. Od 13 lutego 2018 r. prowadził Kancelarię Radcy Prawnego. Unikalne doświadczenie Macieja Kłodawskiego łączyło się jednak przede wszystkim z problematyką tworzenia prawa. W latach 2012–2013 pracował w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Rządowego Centrum Legislacji, a w roku 2014 – jako legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Senatu. Opanowanie warsztatu techniki prawodawczej pozwalało Maciejowi Kłodawskiemu nie tylko na wykonywanie zadań związanych z procesem tworzenia prawa, ale także na ukierunkowanie badań naukowych na realne problemy związane z procesem prawotwórczym, w tym z redagowaniem tekstów aktów normatywnych.

Dorobek naukowy Macieja Kłodawskiego skoncentrowany wokół problematyki tworzenia prawa jest różnorodny i wielowątkowy. Obok wskazanej powyżej autorskiej monografii, Maciej Kłodawski poświęcił problematyce redundancji tekstu prawnego także dwa artykuły opublikowane w monografiach zbiorowych: *Pleonazmy i analityzmy – wyrażenia redundantne pragmatycznie w języku prawnym*⁴ oraz *Trzy ujęcia nadmiarowości w polskim prawie stanowionym*⁵, a także artykuł *Superfluum i nadwyżki znaczeniowe jako przykłady redundancji tekstu prawnego*⁶. Poświęcał też uwagę szczegółowym zagadnieniom techniki prawodawczej, czemu dał wyraz w takich pracach, jak *Dobre praktyki legislacyjne jako pozaprawne źródło techniki prawodawczej*⁷ czy *Autonowelizacja aktu normatywnego w kontekście czasowych granic antycypacji prawodawcy*⁸.

³ M. Kłodawski, *Redundancja w tekście prawnym*, Toruń 2017.

⁴ M. Kłodawski, *Pleonazmy i analityzmy – wyrażenia redundantne pragmatycznie w języku prawnym*, w: A. Niewiadomska, E. Sztymelski (red.), *Język współczesnego prawa*, Warszawa 2012, s. 121–132.

⁵ M. Kłodawski, *Trzy ujęcia nadmiarowości w polskim prawie stanowionym*, w: Z. Dziemiątko, W. Stach (red.), *Rzeczywistość społeczna w badaniach młodych naukowców*, Poznań 2012, s. 151–166.

⁶ M. Kłodawski, *Superfluum i nadwyżki znaczeniowe jako przykłady redundancji tekstu prawnego*, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2013/2, s. 38–51.

⁷ M. Kłodawski, M. Berek, *Dobre praktyki legislacyjne jako pozaprawne źródło techniki prawodawczej*, „Przeegląd Legislacyjny” 2017/3, s. 9–34.

⁸ M. Kłodawski, *Autonowelizacja aktu normatywnego w kontekście czasowych granic antycypacji prawodawcy*, „Przeegląd Legislacyjny” 2018/2, s. 23–40.

W ostatnich latach rozszerzył swoje zainteresowania badawcze w obszarze analizy tekstu prawnego na kwestię wpływu stosowanych konstrukcji legislacyjnych na poziom zrozumiałości tekstu prawnego, sięgając również do instrumentarium opracowanego w obszarze informatyki prawniczej, a także nurtu badawczego *Artificial Intelligence & Law*. Analiza relacji zwrotów odsyłających używanych w tekstach prawnych i zrozumiałości tych tekstów zaowocowała publikacją artykułu naukowego pod tytułem *Referring Phrases with Deictic Indication and the Issue of Comprehensibility of Texts of Normative Acts. The Case of Polish Codes* w renomowanym czasopiśmie zagranicznym⁹.

Wskazany artykuł został opracowany w ramach interdyscyplinarnego, prawniczo-informatycznego projektu badawczego NCN OPUS 15 *Błędy legislacyjne a zrozumiałość tekstu prawnego* kierowanego przez prof. dr. hab. Krzysztofa Pleszkę, realizowanego na WPiA UJ. Maciej Kłodawski był kluczową postacią w zespole badawczym: aktywnie brał udział w posiedzeniach tego zespołu i przygotowywał kolejne teksty prezentujące rezultaty badawcze projektu. Bardzo ceniliśmy sobie możliwość współpracy z Maciejem z uwagi na jego unikalną umiejętność połączenia praktycznego spojrzenia legislatora oraz perspektywy oryginalnego teoretyka prawa, łączącego wiedzę z zakresu teorii legislacji ze znajomością najnowszych trendów dotyczących informatyki prawniczej.

Swoim zainteresowaniem prawniczymi zastosowaniami nowych technologii Maciej Kłodawski dał też wyraz biorąc udział w interdyscyplinarnym projekcie zatytułowanym *Nowe aplikacje w sądownictwie przeciw wykluczeniu niepełnosprawnych*, realizowanym w latach 2014–2016 przez fundację INPRIS – Instytut Prawa i Społeczeństwa we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji. Celem tego projektu było przygotowanie infografik, wzorów prostych pism oraz edukacyjnych programów komputerowych mających charakter systemów ekspertowych, przybliżających problematykę prawa spadkowego, prawa mieszkaniowego czy świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W ramach projektu Maciej Kłodawski odpowiadał, wspólnie z Michałem Araszkiewiczem z WPiA UJ, za merytoryczne (prawne) opracowanie bazy wiedzy programów komputerowych oraz ich logicznej struktury. Rezultaty projektu zostały przedstawione w publikacji zagranicznej¹⁰ oraz w anglojęzycznej pracy opublikowanej w Polsce¹¹.

Co znamienne, Maciej Kłodawski był związany z trzema uniwersytetami: był globtrotterem naukowym, w najlepszym tego słowa znaczeniu. Na Uniwersytecie Szczecińskim rozpoczął swoją edukację uniwersytecką i uzyskał stopień magistra prawa, studia doktoranckie zrealizował na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie otrzymał stopień doktora, natomiast pierwszą pracę rozpoczął w październiku 2015 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim, gdzie kontynuował ją przez 3 lata. W październiku 2018 r. powrócił niejako w rodzinne strony: został zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim, w którym pracował do ostatnich dni.

Losy dziwnie się toczą. W ciągu ostatniego roku odeszli od nas: w maju 2020 r. prof. Maciej Zieliński, promotor magisterskiej rozprawy dr. Macieja Kłodawskiego,

⁹ M. Kłodawski, *Referring Phrases with Deictic Indication and the Issue of Comprehensibility of Texts of Normative Acts. The Case of Polish Codes*, „International Journal for the Semiotics of Law – Revue internationale de Sémiotique juridique” 2021/34, s. 497–524.

¹⁰ M. Araszkiewicz, M. Kłodawski, *Developing Rule-Based Expert System for People with Disabilities – The Case of Succession Law*, in: U. Pagallo, M. Palmirani, P. Casanovas, G. Sartor, S. Villata (eds.), *AI Approaches to the Complexity of Legal Systems*, Heidelberg 2018, s. 187–201.

¹¹ M. Araszkiewicz, M. Kłodawski, *Rule-based expert system for disabled persons – The case of nursing benefit*, „Trzeci Sektor” 2019/3, s. 67–80.

potem w listopadzie sam Maciej, a w styczniu tego roku prof. Ryszard Sarkowicz – promotor jego doktoratu.

W osobie Macieja Kłodawskiego straciliśmy nie tylko wybitnego uczonego młodego pokolenia, ale także wspaniałego, serdecznego Kolegę o niezwykle ujmującym sposobie bycia. Pozostaje z nami Jego dorobek naukowy, który, można mieć nadzieję, będzie cennym źródłem inspiracji dla kolejnych generacji teoretyków prawa interesujących się problemami tworzenia prawa, techniki prawodawczej czy informatyki prawniczej.